

Bakalářská práce

Student : Monika Koubková

Obor : Učitelství pro mateřské školy

Název práce v českém jazyce : Důležitost a role předčítání dětem v předškolním věku

Název práce v anglickém jazyce : Importance and role of book fading to children of pre-school age

Oponent bakalářské práce : Mgr. Štěpánka Klumparová

Posudek oponenta diplomové práce:

Autorka bakalářské práce si zvolila téma velmi aktuální a pro rozvoj dětské i celoživotní vzdělanosti jistě zásadní. Její práce se skládá ze dvou částí, v části teoretické se zabývá vývojovými stádii člověka, vývojovými stádii rozvoje řeči a slovní zásoby. Dále se věnuje stěžejnímu tématu a to čtení a předčítání. V této kapitole čtenáře seznamuje kritérii výběru vhodné knihy pro předškolní dítě, dále se rozepisuje o představitosti a její typologii. Teoretickou základnu práce doplňuje o přehled druhů pohádek a postav, které v pohádkách obvykle vystupují. Poslední podkapitola teoretické části je zaměřena na projekty zabývající se podporou čtenářství, předčítání a budování vztahu dítěte ke knize.

Teoretická část práce působí nekompaktně, není z ní zřejmé, jak spolu souvisejí jednotlivé v práci popsané jevy a skutečnosti (například představitost a předčítání). Autorka práce také opakovaně zdůrazňuje, že čtením a předčítáním rozvíjíme slovní zásobu a schopnost se vyjadřovat, ale při tom se v její práci vyskytuje několik souvětí, jejichž formulace nejenže působí kostrbatě, ale především je gramaticky a stylisticky nesprávná a pro čtenáře nesrozumitelná. Za všechny uvádím jeden příklad ze s. 15: „*Někdy bývá zlo v pohádkách dětmi přitahováno více, než dobro, jelikož je vyobrazováno a symbolizováno silnou a velkou bytostí s nadpřirozenými schopnostmi nebo něčím podobným.*“ Navíc některé úseky teoretické části práce se zdají být nadbytečné (autorka v nich opakuje již řečené) nebo nelogicky zařazené. Tento nedostatek se týká například odstavce o říkadlech. Zmínka o nich se objevuje na straně 7 a poté ještě na straně 11 – zde již ovšem zcela bez návaznosti na předcházející text. Za další formální nedostatek práce považuji, že z autorčiných citací se čtenář nedozví číslo strany, na které lze danou informaci nalézt.

Z obsahového hlediska v práci postrádám zmínku o tom, že předčítání není spjaté pouze s předškolním věkem, ale že je podstatné i po vstupu dítěte do školy, aby se dítě nepřišlo o tuto vzácnou chvíli večerního rituálu s rodičem a dále se utvrzovalo v pozitivním vztahu k četbě a knižní kultuře. Autorka se nepoučila v odborné literatuře o dětském čtenářství a předčtenářství (např. u Otakara Chaloupky) a nemohla pak tyto poznatky zúročit při analýze výsledků získaných v rámci minisondy.

Ve druhé části bakalářské práce autorka představuje týdenní projekt v mateřské škole a s ním spojenou minisondu ohledně předčítání a dětského porozumění významům kouzelné pohádky. Autorka si vytyčila za cíl potvrdit hypotézu, že v dnešní době je dětem čím dál méně předčítáno, dále ji zajímalo, zda a jak se tento neutěšený stav odráží v tom, jak děti vnímají a chápou kouzelnou pohádku. Další hypotézy, které si stanovila, nemají žádnou výpovědní

hodnotu, protože nejsou opřeny o studium odborné literatury, jedná se jen o autorčina vlastní nepodložená tvrzení, která nevedou k přínosným zjištěním,

Autorka předčítala po celý týden skupince sedmi dětí povídku o Otesánkovi. Po několikerém předčítání měla pro děti k pohádce připravené otázky, děti na ně odpovídaly formou skupinového rozhovoru. Autorka ve své práci neobjasňuje, co danými otázkami sledovala, ani proč je dětem kladla právě v tomto pořadí. Řízený rozhovor jí přinesl zajímavé odpovědi dětí, které analyzuje jen velmi povrchně. Nezamýšlí se nad tím, proč děti odpovídaly právě tímto způsobem (např. proč nebyly schopné vymyslet jiný konec pohádky než ten, který se podobal původnímu atd.).

Druhou fází minisondy tvořil dotazník složený z otázek týkajících předčítání a pohádky o Otesánkovi. Autorka si tvrzení dětí neověřila u rodičů, ani u učitelek z mateřské školy. Bylo by jistě zajímavé zmapovat, jak se ve školce pracuje s knihami, zda a jak často je dětem předčítáno, atd. V kontextu výpovědí rodičů a učitelek by odpovědi dětí dostaly na věrohodnosti, autorka by pak mohla problematiku předčítání vidět komplexněji.

Oceňuji, že se autorka v dalších fázích minivýzkumu rozhodla pro tvořivé činnosti jako kresbu dějové osnovy (doplněnou o ústní převyprávění dítětem) a závěrečné divadelní ztvárnění pohádky dětmi. Bohužel nedokázala zúročit výsledky, které jí tvořivá práce dětí přinesla. Nestanovila si předem kritéria, podle kterých by mohla oba úkoly vyhodnocovat. Místo na porozumění se zaměřila na paměťové výkony dětí, nejvíce prostoru věnovala tomu, jak si děti byly schopny zapamatovat říkanku o tom, co a koho Otesánek snědl. O tom, jak děti pohádku chápou, jaké potíže mají s porozuměním, se nedozvíme téměř nic. Výše zmíněný cíl tedy autorka nenaplnila.

Jednu teoretickou podkapitolu autorka věnuje rozvoji řeči a slovní zásoby, ale tento aspekt poté v sondě vůbec nezohledňuje. Nezkoumá, jaká je úroveň dětského vyjadřování, jak pestrá slovní zásoba dětí užívají, hovoří-li o pohádce, atd. V minisondě se autorka nezabývá ani dětskou představivostí, o které také píše v teoretické části práce. Tyto podkapitoly se pak zdají být nadbytečnými.

Téma práce i činnosti zvolené pro minisondu jsou jistě nosné, ale bohužel autorka není schopna ze získaných odpovědí vytěžit podstatné informace a při interpretování zůstává vždy jen na povrchu. Práci sice doporučuji k obhajobě, ale hodnotím ji jako dobrou.

V Praze dne 24. 8.2009